

הבטחת רבינו,
מי שישתדל
בהדפסת
ספריו יהיה
לו המזכר
למליץ

הארי ההי

פנינים נפלאים מתורתנו של

המהר"א זיניץ

הגאון הביאריה לייב צינץ זי"ע מפלאצק

גיליון רנ"א, פרשת משפטים תשפ"ד

מכון להוצאה הרשה ומפוזרת
של ספרי מהר"א זינץ זי"ע

ת.ד. 3498 אשדוד 77134
טל': 8648989-08
פקס: 8648686-08
tzintz@tzintz.org

איך לקיים מצות ביכורים בזמן הזה

ראשית פכורי אדמתך תביא בית ה' אלקיך לא תבשל גדי בקלב אמו (כג, יט). כל ראשית מתייחס לו יתברך, להורות שכל השפע וההנהגה מאתו יתברך, וזהו הרמז בביכורים. והנה התפילות גם כן מעיין זה, כי תפילת שחרית הוא כי בכל יום נעשה בריה חדשה, כמו שכתוב (איכה ג, כג) 'הַדְּשִׁים לְבָבְךָ', ואם כן ראשית השתמשות בכוחות הגופנים יתייחס לו יתברך, להכין עצמו לתפילה. ותפילת מנחה היא ראשית נטיית השמש למערב. ותפילת מערב היא ראשית הלילה.

והנה הביכורים רומזים לראשית אשר יתייחס לו, והנה בזמן הזה אשר אין מקדש, אמרו חז"ל (קידושין מ, א) מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה. ואולם בזה יבחן היותו עושה המצוה אם היתה באה לידו, כי כל אחד יוכל לומר אילו היה מקדש הייתי מקריב ביכורים, אבל בא המבחן מן פועל דמיוני שיש במצוה לעשות כעת, אם עושה הדברים שהם פועל דמיוני רומזי המצוה אשר רבים הם לאין שיעור, אם אוהו בדברים שהם דמיון למצוה, אם כן מזה יבחן כי מחשבתו זכה לפעול פעולת המצוה כשתבא לידו, וזוהו שמייחד הראשית לו יתברך, ראשית הכוחות הגופניים, הרי זו רמז ופועל דמיוני לביכורים. לכן אמר 'ראשית פכורי אדמתך תביא בית ה' אלקיך', ש'אדמת' כינוי לחומריות, שראשית הכוחות יראה להביא לקדושה. וגם ירמז למה שכתב הזוהר (ח"ג פז, ב) 'מִפְּנֵי שִׁיבָה תִּקּוּם', שלא ימתין לשוב בתשובה עד אשר אפסו כוחותיו, שאין זו תשובה שלימה, כי חסרא לגנבא נפשיה לשלמא נקיט (סנהדרין כב, א). לכן אמר 'ראשית ביכורי אדמתך תביא בית ה' אלהיך לא תבשל גדי בחלב אמו', להורות שבעודו רך בשנים, מתענג בתענוגים גופנים, נטבע החומריות שבאדם שנקרא 'חלב אמו', תענוגים הבאים מצד החומריות והגשמיות, שהוא 'אם', המגדלן איבריו החומריים.

קומץ המנחה - פרשת כי תבוא

חמשה בקר נגד שלושת אלפים

פי יגב איש שור או שֶׁה וּטְבָחוֹ אוּ מִכְרוּ חֲמִשָּׁה בְּקָר וְשֵׁלֶם תַּחַת הַשּׁוֹר וְאָרְבַּע צֹאן תַּחַת הַשֶּׁה (כא, לו). איתא במדרש רבה פרשת משפטים (שמו"ר ל, ז): 'כי יגנוב איש שור או שה', לפי ששור גנבנו ועשינו עגל, לפיכך חמשה בקר שלמנו תחתיו, שמתו תחתיו אבותינו במדבר כו'. ושגנבנו ליוסף, עשינו ארבע מאות שנה במצרים. והוא תמוה (ראה 'מלא העומר' כאן).

ונראה פירושו, לפי שהחוטאים בעגל מצינו (להלן לב, כח) 'וַיִּפֹּל מִן הָעֵם בַּיּוֹם הַהוּא פְּשִׁלְשֵׁת אֲלֵפֵי אִישׁ', וידוע כי הגזירה שנגזרה על דור המדבר עיקרו היה בחטא העגל, והעגל בא על המירם כבודם בַּתְּבִנִּית שׁוֹר (תהלים קו, כ), כדאיתא במדרש רבה (שמו"ר ג, ב) על הפסוק 'ראה ראיתי' (לעיל ג, ז): אמר לו הקב"ה, משה, אתה רואה ראה אחת, ואני רואה שתי ראיות, כשאבוא לסיני ליתן להם את התורה, אני יורד בטראמולין שלי, והם מתבוננים בי ושומטין אחד מהם, פירוש: שור שבמרכבה, ועושין עגל תבנית שור.

ואם כן שבחטא העגל נפלו שלושת אלפים, ובגזירת דור המדבר שנגזר עליהם ארבעים שנה יום לשנה (במדבר יד, לד) מתו בכל שנה חמשה עשר אלף ופרוטרוט, כמו שכתבו התוס' בבא בתרא (קכא, א ד"ה יום שכלו), ונחשב לכל הארבעים שנה חמשה עשר אלף לשנה שהוא שש מאות אלף, אם כן החשבון מכוון: לפי ששור גנבנו מן המרכבה ועשו העגל, לפיכך נחשב להם בכל שנה נגד שלושת אלפים החוטאים - חמשה עשר אלף, ממש חמשה בקר נגד שלושת אלפים, חמש פעמים שלוש הוא חמשה עשר. והמספר מכוון כפתור ופרח.

מלא העומר - פרשת בחקתי

משל ונמשל

חסד נפלא של ה' יתברך המשלם שכר מצוה השווה לאחר מעשהו

וישיב ויאמר: אחר שכבר עשיתי המצוה, לא אמכרנה עוד בדמים. הנה ראינו כי קודם עשיית המצוה מוכרה בדבר מועט, ואחר עשייתו אם יתן לו אדם כל הון ביתו בוז יבוז לו. והנה חסדו יתברך, שאם רוצה לשלם שכר המצוה כמו ששווה לו קודם עשייה, הוא שכר מעט מזעיר, אבל אליו יתברך החסד שמשלם 'כמעשהו', וכפי יקרת ערך המצוה אחר שכבר עשאה. דברי פי חכם חן.

וטעם הענין הוא, שבתחילה יצרו משיאו לעזוב המצוה, אבל אחר שכבר כבש יצרו, וכבר עשה אותה, תשש כח יצרו הרע, ולכן כל הון לא שווה לו כערך המצוה.

ובזו יובן 'עשה ונשמע', ותרגומו: נעביד ונקבל, הרצון: שבודאי אנו חפצים במצוות בתום לבבנו, אך יצרנו הרע משיאנו, אך אחר שכבר נזכה לעשותה, אז נקבל למפרע אשר לא ישווה לנו תמורת המצוה כלי פז, וכל חפצים לא ישווה לנו בה. וזה מדריגה גדולה לישראל, שהם משתוקקים למאוד לקיים מצוותיו יתברך שמו, רק שיכניעו יצר לבם שלא לעזוב המצוה בתחילתה. ולכן היו בזה במדריגה של מלאכים שמשתוקקים בטבע לעשות רצון בוראו, ואיש הישראלי גם כן אחר עשותו המצוה הוא גם כן במדריגה זו ששמח על המצוה שעשה, מאחר שכבר החליש כח יצרו הרע ונצחו בעשיית המצוה.

שיירי קומץ המנחה - דרוש לשבת קודם שבועות

וַיִּסַּח סֵפֶר הַבְּרִית וַיִּקְרָא בְּאָזְנֵי הָעָם וַיֹּאמְרוּ כֹּל אֲשֶׁר דָּבַר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע (כד, ז).

יש לומר, על פי מה ששמעתי בשם המנוח המגיד מדובנא על פסוק (תהלים סב, ג) 'וּלְךָ ה' חֶסֶד כִּי אַתָּה תִשְׁלַם לְאִישׁ כְּמַעֲשָׂהוּ', כי דרך העולם הוא, במי שהולך בבוקר עם כיס התפילין והטלית מצוה בידו לבית הכנסת, ויקר מקרה בדרך הילוכו מצא כפרי אחד נוסע עם עגלה של עצים למוכרו, ואיש ההוא צריך לעצים, ועומד על המקח לקנותה במקח השווה, והכפרי מבקש בעדה ד' זהובים וזה רוצה ליתן ב', ושניהם רוצים, ומתפשרים אחת לאחת כדרך הלוקחים, עד שמתפשר בחצי זהב פחות, ויארכו הדברים עד בואם לעמק השווה. ולתוך כך רץ לבית הכנסת, וכבר עברה תפילת הציבור, ובדוחק שיוכל לומר קדיש וברכו, ונמצא בשביל חצי זהב הניח תפילת ציבור וקדושה וברכו.

למחר הלך האיש במישור לבית הכנסת, והיה מתחילת התפילה עד סופה, והתפלל עם הציבור כדת וכהלכה, אמר לו איש אחד: אתה האיש, קנה אקנה ממך איזה ענין, ואתן לך ריוח. ויען ויאמר: טוב הדבר. ואמר: מכור לי שכר מצוה זו שעשית בתפילת הציבור כסדרן, והי כמצחק בעיניו, ויאמר: אם תתן לי מלא ביתך כסף וזהב לא אמכור אפילו קצת חלקי בעולם הבא. וחזר ואמר לו: הנך רואה ביום אתמול כי עזבת כל התפילה בשביל ריוח חצי זהב, ודי שאתן לך היום אחד זהב.

תולדות מהרא"ל צינץ

פרקים ממסכת חייו ומשנתו של רבינו המחבר

מטיל אדרתו על קהילות הקודש

בסביבה – וחזר לוורשה. עם זאת יש ידים מוכיחות להנחה, אשר גם בשנים מאוחרות הגיעו חיצו השפעתו לק"ק פלאצק, עיר הרבנות הראשונה שלו, כפי שרואים ברישומי ההסכמות והתעודות בכתב-ידו משנות התק"פ ששרדו בפנקסי הקהילה, פנקס "חברת משניות", ופנקס "חברת באר היטב".

בפנקס "חברת משניות" דק"ק פלאצק כתב רבינו את הדברים האלה: "גם ידי תיכון וזרועי תאמצם להחזיק ידי מחזיקי התורה ובאי שעריה. לעולם הוי רץ למשנה, שהיא מדה גדולה, ומקבלין עליה שכן, נוצר תאנה יאכל פריה, פרי צדיק, עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר. לעשות הטוב והישר אמרתי גם להיות נמנה לדבר מצוה, לאמר לפעלא טבא ישר כוחם וחילם לאורייתא, ייטיב ה' לטובים ולישרים בלבותם, מאד ישגא אחריתם. ע"ז בעה"ח נאו' ארי' לייב צינץ".

ובפנקס החברה "באר היטב" (נוסדה בשנת תק"פ, מטרתה ללמוד הלכות בכל יום בין מנחה למעריב) אנו קוראים לאמור: "מדי שבת פה היה למראה עיני הפנקס הלז אשר התועדו אנשים לקבוע עתים לתורה, לחבר יום ולילה בהלכות פסוקות אשר נקראים חברה "באר היטב", והיטיבו אשר דיברו, מי יתן והיה כל עם ה' לכבד וליראה את ה' כל הימים ולדבק בתורתו, ושכרם אתם בזה ובבא כמאמר חז"ל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא, הליכות עולם, ויזכה לבנין היכל ואולם בראש הרים, פי המדבר לכבוד התורה ויש א' ד' תמוז, תקפ"ה לפ"ק נאום אריה ליב צינץ".

כשלוש עשרה שנה ישב רבינו על כסא הרבנות בפלאצק. בשנת תקס"ח בערך, בתחילת שנות הארבעים לבינה, הוכתר לרב ואב"ד בעיר המהוללה טשעכנאווי, בה ישב כשנתיים, וכן הטיל אדרתו בזמנים שונים על קהילות הקודש מאקאווא, נאשעלסק, ופולטוסק. בשנת תקע"א בערך עבר להתגורר בעיר הבירה ווארשה, הגדולה בכל קהילות ישראל באירופה, ונעשה שם תל-תלפיות - בכל דבר הקשה פנו אליו גאוני העיר והבד"צ לשאול באורים.

באותו פרק הביא לדפוס את ספרו "גט מקושר" – והוא ביאור על סדר הגט ממהר"ם ר' יושפ ז"ל – שהפיץ אור בהיר בסוגיא העמומה של כתיבת השמות. ספר זה שימש כמצפן ופנס למסדרי גיטין, שנהגו מכאן ואילך על פיו, והגדיל שמו ותהלתו בקרב גאוני עולם.

רבינו גופו השתבח בספרו זה, ובספרו שו"ת "משיבת נפש" ח"א סימן מ"ז אנו קוראים בין השאר:

"אחת דיברתי ולא אשנה מן הכתוב בספרי, אך לא אפקיד שומרים לבל יטו מני דרך הכתוב בספרי... אבל אחר שנתפשט ספרי בכל תפוצות ישראל, ידעתי כי כולם תפסו כמו שכתבת, וגם דברי הגאון ר' זלמן מרגליות נשענים על הכתוב בספרי..."

(בהמשך דבריו הוא מרמז שם על מעשה שהיה, שסידרו ג"פ שלא כהוראתו, והמתגרשת באה בקשרי שידוכין עם איש אחר, אך ביום חופתה טרם שנישאה לו שבקה חיים ל"ע, ו"ברוך ה' יודיע").

בשנת תקע"ב הכתירוהו יהודי ק"ק פראגא הסמוכה לוורשא, כמרא דאתרא, אך לא ארכו ימי ישיבתו בה – לרגל מהומות דמים שפרצו

פניני ישועות

מדירת ארעי לדירת קבע

א. פ. תושב בני ברק שלח לנו מכתב יפה על ישועתו הפרטית, ונביאו ככתבו וכלשונו.

לכבוד חברי מכון מהרא"ל צינץ שליט"א.

שלום וברכה,

זכות רבה נפלה בחלקכם על שזכיתם להתעסק בקדשים ולהפיץ בישראל את ספרי רבינו המרא"ל צינץ זצ"ל. ברצוני לשתף אתכם בישועה פרטית שראיתי בזכות התרומה למכון החשוב.

מאז חתונתי אני מתגורר בבני ברק, כשבשנים הראשונות אחרי חתונתי התגוררנו בדירה שקיבלנו לחתונה מאת הוריני שיחי. עם השנים ב"ה גדלה משפחתנו עוד ועוד, עד שנעשה הבית צר מלהכיל את יושביו. בתחילה ניסינו להרחיב את דירתנו, אך מהר מאוד גילינו כי אין אפשרות טכנית להרחיבה, היות והאזור צפוף מאוד, וכל הרחבה תיתקל ישר בהתנגדויות של שכנים, ובצדק, בליט ברירה החלטנו כי נמכור את דירתנו זו, ועם הכסף נקנה דירה גדולה יותר באזורנו, כשעל הסכום הנשאר נוציא משכנתא מהבנק ונשלמה במשך כמה שנים.

ואכן כן, פרסמנו את דירתנו למכירה, ועד מהרה מצאנו קונה במחיר מצוין לדירתנו, והכל התנהל למישרין, על צד היותר טוב. חתמנו עם הקונה חוזה שכעבור חצי שנה כשיגמור להעביר את כל הסכום עלינו יהיה לצאת מהדירה, כשלפי התוכנית עד אז נמצא אנו דירה אחרת ונעבור אליה מיד.

תכניות לחוד ומעשים לחוד, ועברה חצי שנה ולא מצאנו כל דירה. בתחילה ניסינו עוד למשוך את הקונה שלנו שייתן לנו להתגורר עדיין בדירתנו, אך כעבור כמה חודשים נוספים הקונה הכריח אותנו לצאת מן הדירה, והוצרכנו לעבור לדירה אחרת בשכירות עד שנמצא דירה.

המעבר לדירה אחרת בשכירות שבר אותנו מאוד, כי כעת עלינו לשלם שכירות לריק, מידי חודש בחודשו, ואת הכסף לכך היינו צריכים לקחת מהכסף שמכרנו את הדירה.

עברו כך שנתיים ימים ולא מצאנו כל דירה. ואז יום אחד גילתי את העלון שלכם בבית הכנסת, ואחר קראתי אותו, החלטתי לתרום תרומת חבר זהב למכון הנפלא.

ואז קרה הלא יאומן, ותוך שבוע וחצי מאז שהתחלתי לתת את הוראת הקבע מצאנו דירה גדולה ומרווחת שעלתה על כל דרישותינו, שהייתה במחיר מוזל בשל שהמוכר היה צריך לעזוב את הארץ. וכשבוע מאז נחתם החוזה, ותוך שלושה חודשים עברנו לדירה החדשה.

ייש"כ על זיכוי הרבים הגדול שאתם עושים.

א. פ. בני ברק

08-864-89-89

להשתתפות בהדפסת הספרים לקיום
צוואתו של הגאון זי"ע ולזכות בהבטחתו
ניתן להזמין חינם את ספרי רבנו לבתי מדרש וישיבות